

de ontferming
is. Het Oude
dere Israeliet
meening on-
is verbonds-
weg. Maar de
r, wie is mijn
f wat te ma-
„kerk“ los-
k, een kerkje
representanten
schriftgeleer-
os zijn ze een
Hand 15:5.

het niet zegt,
einer dan zij,
als deze”.
zeeën ook uit
hoorzaam-
en. Het Oude
sterken aan-
Maar de wet
te. Juist het
is alle open-
wordt door
een bedekking
ver haar glans
vernietigt het
het O. T. juist
e prikkelen tot
de wet wordt
a Messias, die

rs van de wet

K. S.

ik betrouw op U
edheid raakt niet
de aarde zijn, en
mijn lust is. De
anderen God be-
gd worden.
Ps 16:1-4

I waarschijnlijk
rop de slaande
d onder Israël
konings dwaas-
tetoond.

zijn zonde be-
ge” was, had
ren met onder-
dat het beter
i in de handen

ba zeventigdui-
ht naderde het
uing, dat David
ag-

d: „bewaart mij,
zijn plaag af en
leze zingen zou

en tot den God

n nacht der be-
nde Gods gena-
was veranderd

een zoon van
Daarom durfde
en om bewaring
op U, eigenlijk
n alleen geloof

bij dreigenden-
gen, ja, te zin-
ats in gevaar!”
at David er bij-
dheid raakt niet

de vertaling en
ikig geweest en
er niet duidelijk

ht van zorgver-
ertaald: Ik heb
zijt Gij; voor mij

ffend komt dan
uwen van David

deelen Gods.
oor den dood-
u kon.

erein, wiens ge-
e; ja, de Heere

ats in den hemel
gaat altijd door
tegenwoord. Dit is

dezen bezielen

konink-zanger een geloofsbetrekking op den Heere
in den hemel, er was ook een liefdesbetrek-
king tot het volk Gods op aarde.

Wie zijn broeder niet liefheeft, dien hij gezien
heeft, hoe zal hij God liefhebben, dien hij niet ziet.

Tot de heiligen, die in het land zijn, zegt David:

zij zijn de heerlijken; al mijn lust is in hen”.

Geloof laat ons het volk des Heeren zien in hoo-
ger licht, overstraald met den goudglans der genade.

In zichzelf zijn deze menschen onheiligen en
verachten.

Maar in Gods verkiezing zijn ze heiligen, door
den Geest der heiligmaking en deelgenooten aan
de heerlijkheid, die uit God is.

Dauids lust is in het volk van God.

Hij zocht gemeenschap der heiligen.

Maar, hij gedonkt ook met afkeer en deernis
aan de dwaasheid en zonde dergenen, die een
anderen weg bewandelen. En dit niet minder is
vrucht van beproeving.

In dien tijd waren er velen, die, ofschoon zij
Jakobs kinderen heetten, en Abrahams zaad, noch-
tans andere goden navolgden en een anderen God
begiftigden.

Dat waren die menschen, waarvan Ps 81 zoo
aandoenlijk zingt: „Israël verliet Mij en Mijn ge-
boon; 't heeft zich andre goën, naar zijn lust ver-
koren.”

En nu denkt David aan den jammer, die zulke
afgodendienaars over hun hoofd halen.

Hunne smarten zullen vermenigvuldigd worden,
want wie God verlaat, heeft smart op smart te
vreezen.

Hier ligt een kenmerk van Gods genade.

Zelf in druk en nood.

En toch te denken aan wie den eenigen troost
missen, die alleen staande houdt in donkere uren.

En met ontferming bewogen te zijn over hun lot.
Want dit gaat gepaard met zoekende liefde.

Is die vrucht der bezoeking ook op onzen akker
gerijpt?

Laat ons niet moede worden, door de liefde van
Christus gedrongen, den afgodendienaars van onzen
tijd het oordeel Gods aan te zeggen, niet tot hun
verder, maar, kon het zijn, tot hun eenig behoud,
opdat zij zich nog bekeere van hun boezen weg.

Dan zullen we eenmaal erkennen, dat het niet
voor onszelf alleen, maar ook voor anderen goed
was, dat wij verdrukt werden, en onder de tucht-
roede Gods moesten doorgaan.

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN.

Leergeschieden in de Chr. Ger. Kerk in Amerika.

VI.

De Synode van Kalamazoo stelde drie punten
vast: 1. er is een gunstige gezindheid Gods jegens
de menscheit in het algemeen, en niet alleen jegens
de uitverkorenen; 2. er is een betuiging der zonde
in het leven van den enkelen menscheit en in de samen-
leving; 3. ook de onweddegeborenen kunnen zooge-
naamde burgerlijke gerechtigheid doen.

Zij deed tot de predikanten H. Danhof en H. Hoekse-
ma een vermaning uitgaan.

Zij drong er bij professoren en predikanten op aan
het leerstuk van de algemeene genade in nadere studie
te nemen en te bespreken in prediking, lezing en
geschrift.

Wanneer de besluiten der Synode heel nuchter door
een Hollandsche kerkrechtelijke bril worden bekeken
en niet getuigd op de bijzondere omstandigheden, rijzen
er wel bedenkingen.

Een dier bijzondere omstandigheden brengt mee, dat
onze Nederlandsche Kerkverordening niet in alle onder-
deelen op Amerikaansche toestanden kan worden toe-
gepast. Op den duur zal het wenschelijk zijn een
kerkenordening samen te stellen, waaraan de Gerefor-
meerden Kerkrechtelijke beginselen, welke voor alle
landen en voor alle tijden gelden, moeten ten grondslag
liggen, maar die een eigen Amerikaansch cachet draagt.

Een andere is deze, dat de Amerikaansche geest
meer op incidentele beslissingen is aangelegd, dan
dat men vaste lijnen volgt, waar echter een gezond
kerkelijk leven niet buiten kan.

Ofschoon de vraag kan rijzen of het commissariaal
maken van deze zaak geen aanbeveling zou hebben ver-
diend, staat dit toch wel vast, dat geen enkel besluit
volle tevredenheid zou hebben gewekt.

Zoo had dan de Synode den predikanten Danhof en
Hoeksema niet gevraagd of zij zich onderwierpen aan
het besluit.

Maar ter Synode bleek reeds eenigszins, dat dit niet
het geval zou zijn.

Immers, onder meerdere protesten kwam er ook een
van Ds Danhof in.

Het is in rustigen, zakelijken toon gesteld, gelijk
men dat van hem gewoon is.

Hij heeft niet het agitatorische van zijn collega Hoek-
sema.

Hij is meer een stille figuur en — die indruk maakte
bij op mij, toen ik na een lezing een poosje in zijn
pastorie vertoefde — een denker.

Prikkelt het optreden van Ds Hoeksema voortdurend
ben, die het niet met hem eens zijn, van Ds Danhof
kan dat niet worden gezegd.

Wanneer men dan ook de dingen psychologisch en
uit de verte bekijkt, dan komt het vermoeden boven,
dat deze zaak een ander verloop zou hebben gehad, in-
dien men met een man als Ds Danhof alleen had te
doen gehad.

Dit is enkel mijn persoonlijke opinie.

Hoewel ik zakelijk, gelijk men weet, in het geheel

niet aan zijn zijde sta, zo heeft zijn protest toch een
element, dat tot nadere discussie uitlokt.
Ik geef hier het slot.

c. Aangaande punt C ben ik van gevoelen, dat de
Belijdenis spreekt van zekere werken van den natuur-
lijken mensch in het burgerlijke, en in verband met
het licht der natuur, waarvan hem een weinig ver-
bleef. Van deze werken zegt de Belijdenis m. i., dat
zij voor God zondig zijn, al is het ook, dat zij in zeer
betrakkelijken zin, en in vergelijking met zekere an-
dere werken, in het burgerlijke goed geheelen wor-
den. Verder wijst de Belijdenis erop, dat de natuur-
lijke mensch bij 't licht der natuur, dat hem nog ver-
bleef, ook in 't burgerlijke zich immer meer bederft,
zondiger wordt, en dat hem in dien weg alle veront-
schuldiging voor God ontnomen wordt. Dit nu kan
m. i. toch onmogelijk toegeschreven worden aan een
goeden invloed van God op den mensch. Ik zou
hetgeen de Synode dienaangaande in punt C uit-
sprekt, niet kunnen achten te zijn naar de Belijdenis
en de Heilige Schrift. Doch waarom deze dingen niet
eerst nader ingedacht.

5. Hoewel ik dan ook gaarne toestem, dat onder-
scheidene uitdrukkingen in de geschriften van de
broeders Danhof en Hoeksema niet wel te rijmen zijn
met wat door de Synode in punten A, B en C wordt
voorgesteld, zoo ben ik toch heilig overtuigd, dat
hunne uitdrukkingen, mits in 't rechte verband ge-
laten, niet wezenlijk in strijd zijn met Belijdenis en
Schrift. Geheel afgedacht dan ook van het feit, dat
elk bijzonder werk over eenig bepaald punt, juist
omdat het bijzonder is en een bepaald punt betreft,
in zekere definitieve richting moet wijzen; beweer
ik, dat de broeders ernstiglijk streven naar een rijke
en alzijdige voorstelling van Gods geopenbaarde waar-
heid; en dat zulks ook wel duidelijk is uit hunne
geschriften. Al mogen zij dan verschillen van de
huidige drie Synodale uitspraken, zoo meen ik toch
tegenover de Synode met klem te moeten handhaven,
dat hun gevoelens in overeenstemming zijn met Belij-
denis en Schrift.

Waar dit nu mijne innigste overtuiging is, daar zal
de Synode mij zeker wel verstaan, als ik hiermede
uitspreek, dat ik het mijne roeping acht voor God
en de kerken, niet alleen formeel te protesteeren
tegen deze Synodale besluiten, maar ook praktische
maatregelen daartegen hoop te nemen, beide als af-
gevaardigde van Classis Grand Rapids West en als
een van de twee in betrekking tot bovengenoemde
drie punten veroordeelde broeders. Ik heb gemeend,
eerlijkheidshalve dit te moeten zeggen.

Zijn protest komt er hoofdzakelijk hierop neer, dat
de Synode meer uit de belijdenis gehaald had, dan er in
lag.

Met proeft uit zijn woorden de eenzijdigheid.

En toch, als hij zich beroept op het verband, waarin
de belijdenis van de natuurlijke gaven, aan den mensch
gelaten, spreekt en vooral op het motief, dat daardoor
den mensch alle onschuld wordt ontnomen, dan voelt
men, dat dit argument in den considerans van de Sy-
node als bezwaar tegen de leer der algemeene genade
geen breede weerlegging vond en dat gedachtewisseling
daarover misschien nog verhelderend had kunnen
werken.

Maar dat is het niet alleen wat de aandacht vraagt.

Men moet eerbied hebben voor den ernst, die uit
dit stuk spreekt.

Niet, dat dit ooit op zichzelf een reden kan zijn
om een afwijkende meening zich vrij in de kerken te
laten bewegen.

Doch wel, dat men den steller van dit protest — ik
zeg dit niet aan het adres van Amerika, maar van
Holland — niet beschouwe als een querulant, iemand,
bij wien twist zoeken tot een tweede natuur is ge-
worden.

Hij trok ook dadelijk de konsekwentie van zijn protest.

Hij sprak zijn voornemen uit praktische maatregelen
tegen het Synodale besluit te zullen nemen.

Waarin die zouden bestaan, wordt niet meegedeeld.
Daarom trent tastte men in het duister.

Reuglijk nieuws.

Uit Grand Rapids komt het bericht, dat men uit-
breiding van het Theologisch Onderwijs noodzakelijk
acht.

Aan de vakken zullen worden toegevoegd: bijbelsche
theologie (bij ons geschiedenis der openbaring genoemd),
apologetiek en vergelijkende studie der godsdiensten,
omschreven als „studie van de valsche godsdiensten, ge-
toetst aan den Christelijken godsdienst”.

Een mooi bewijs van groei en kracht.

Het aantal theologische studie jaren zal met één wor-
den verlengd en van drie op vier gebracht. In som-
mige gevallen zal echter door het Curatorium ontheffing
kunnen worden verleend.

Ook zal een zeede hoogleeraar worden benoemd.

Wij verheugen ons zeer in die vooruitgang.

Dat belooft voor de Chr. Geref. Kerk in Amerika
veel goeds.

Tegelijk is het moedige voor de ontwikkeling
van het Calvinisme aldaar.

Moge de Theologische School nog eens nitdijen tot een
Universiteit!

Dit is een wensch, die in veler harten leeft.

Het volgende jaar zal de Theologische School vijftig
jaren hebben bestaan.

Men hoopt dat feestelijk te gedenken.

Men zint op een geschenk.

't Prachtigste geschenk zou dunkt mij zijn een eerste
begin van ontwikkeling tot Universiteit.

Doch misschien gaat dat nog boven de financiële
draagkracht onzer Amerikaansche broeders.

Afzetting.

Volgens belofte komen we thans op de kwestie van
de afzetting van predikanten terug.

Men zal zich herinneren, dat de gedachte geopperd is
om bij eventuele afzetting van predikanten uit te spre-
ken of deze definitief is of niet.

M. a. w. of een predikant, op wien deze maatregel
wordt toegepast voor zijn leven of slechts tijdelijk van
het ambt is ontheven.

De redenen, waarom deze kwestie opkwam, zijn
bekend.

Het gebeurde in de laatste tien jaar helaas meer
dan eens, dat een predikant uit zijn ambt moest wor-
den ontteld.

En ook kwam het een paar maal voor, dat hij na
eenigen tijd in zijn ambt werd hersteld, terwijl velen
zich afvroegen of dat wel met den ernst der geploegde
feiten in overeenstemming was te brengen en of dat
herstel niet te haastig was geschied.

Deze zaak raakt de eer van onze kerken.

Daarom is het noodzakelijk, dat zij aan de orde
komt.

Om nu in 't kort onze meening te zeggen.

Wij gelooven, dat bij de afzetting van predikanten
het alternatief definitief of niet, niet kan worden gesteld.
De idee van afzetting sluit het definitieve in zich.

Wie afgezet is, is geen ambtsdrager meer.

Een afzetting voor een zekeren tijd is een tegenstrij-
digheid in de termen, een contradictio in terminis,
een ongerijmdheid.

Deze zou niet anders zijn dan een verkapt schorsing.

En onze kerken hebben ervoor te waken, dat die
twee niet worden verward.

Wie uit zijn ambt wordt ontteld, wordt de eer van
Dienaar des Woords niet waardig gekoond.

Het uitzicht, dat het ambt hem weer zal worden
ontsloten, mag bij de afzetting nooit worden gegeven.

Daardoor zou deze droeve maatregel een deel van
haar kracht inboeten.

Of herstel in het ambt mogelijk is, heeft men niet
bij de afzetting te beoordeelen.

Later kunnen zich omstandigheden voordoen, waar-
onder die vraag kan worden gesteld.

Maar voor dien tijd niet.

De aard der zonde kan daarop niet alleen van in-
vloed zijn.

Het is denkbaar, dat hij een arger gradatie van
kwaad later wel herstel kan worden verleend en hij
een lichter gradatie niet.

Dat hangt geheel af van den verderen levenswandel.

Dit moet echter als regel bij ons vaststaan: wien het
ambt om openbare en ergerlijke zonden is ontnomen,
moet niet op herstel rekenen.

Men mag niet denken: na een zekeren proeftijd kan
herstel weer worden aangevraagd.

Ook berouw is voor herstel niet genoeg.

Dat is het wel, wanneer een afgemeten lid in de
gemeenschap der kerk wenschte te worden hersteld.

Maar voor een dienaar geldt dat niet.

Herstel in het ambt is eigenlijk alleen maar mogelijk
in zeer bijzondere gevallen.

N. l. wanneer de afgezette zulk een leven van zelf-
verloochening en boete lijdt, dat zelfs voor de wereld
de ergernis is weggenomen.

Dat men algemeen schier oordeelt: zoo'n man moest
weer het evangelie kunnen verkondigen.

Voor herstel in ambt is dunkt ons onontbeerlijk een
krachtige drang uit de publieke opinie.

Onberispelijk leven op zichzelf volstaat niet.

Het moet een zeldzaam leven zijn, waardoor men als
vanzelf het verleden vergeet.

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Christus' vloek over wie den zijnen ergernis geeft.

Een inzenderster voor deze rubriek weet geen weg met
het woord van onzen Heere Jezus Christus in Matth.
18:6 (parallel Marc. 9:42 en Lukas 17:2): „Maar
zoo wie één van deze kleinen, die in mij gelooven,
ergert, het ware hem nutter, dat een molensteen om zijn
hals gehangen, en dat hij verzonken ware in de diepte
der zee.” Ze kan niet verstaan, hoe Jezus ertoe kwam
zulk een woord te spreken. Zelfs niet als ze aanneemt,
dat het „in figuurlijken zin” moet opgevat worden
of gesproken werd „in aansluiting aan den geest van
het volk waaronder Jezus verkeerde”. Het schijnt haar
in strijd met Jezus' liefde, dat Hij den dood van een
mensch zou wenschen; en met zijn zachtaardigheid,
dat Hij zulk een hard vonnis zou uitspreken; en ten
slotte ook met de praedestinatie, die immers voor een
veronderstellenderwijs bedreigde straf geen plaats laat.

Ik denk, dat al deze bedenkingen bij onze lezers
voortvloeden uit tweeledig misverstand: vooreerst uit
misverstand van het woord „ergeren”; en in de tweede
plaats uit misverstand ten opzichte van heel de strek-
king van 's Heeren uitspraak.

De vraagster vat het woord „ergeren” blijkbaar op in
den gewonen zin van reden tot misnoegdheid en ont-
stemming geven. En het is te begrijpen, dat dan Jezus'
woord haar buiten alle verhouding streng en hard in
de ooren klinkt. Doch de beteekenis is in deze, evenals
in nog andere Schriftuurplaatsen, een geheel andere en
een veel ernstigere. „Ergeren” is hier: iemand een
hindernis, een struikelblok voor de voeten leggen, met
de bedoeling hem daarover te doen vallen, te doen
vallen in zonde, m. a. w. het toe te leggen op iemands
geestelijken ondergang en zielsverderf. Wie eerst Le-
viticus 19:14 leest, waar, in het leggen van een aanstoot
op den weg van een blinde, van dit echt-satanisch
bedrijf gesproken wordt in eigenlijken, en dan b.v.

Matth. 5: 29 waar Jezus ervan spreekt in figuurlijken en geestelijken zin, zal dit aanstonds inzien. En die verwondert er zich niet over, dat Christus zoo hevig toornet tegen wie zich aan zoo heilsch vergrijp tegenover één der Zijnen, was hij ook de geringste van allen, schuldig maakt. Wat is er boosaardiger en gruwelijker, wat is er duivelscher dan het toe te leggen op het eeuwige verderf van een verlorene des Heeren. En wat laat zich anders verwachten van de innige en heilige liefde onzes Heeren dan dat ze bij de voorstelling alleen van zulk een bestaan, trilt van heilige verontwaardiging? 't Zou ons geen oogenblik mogen ergeren — dit woord nu genomen in den onder ons gangbaren zin — zoo Jezus over wie zulk een gruwel bestond en zóó tot een handlanger van den menschenmoorder maakte, het vonnis had uitgesproken, dat hem een molensteen aan zijn hals gebonden en hij in de diepte der zee geworpen moest worden.

Doch dat is de strekking van Jezus' zeggen niet. Wel laat de opzettelijke keus de uitdrukkingen doorschemen, dat hij niets beters dan dat verdiende; en zelfs kondigt Jezus' woord hem nog on eindig zwaarder straffen aan — maar geen oogenblik was het Jezus' bedoeling, dat zulk een metterlaad in zee geworpen en verdrinken behoorde te worden.

Wat Hij zegt is dit: dat het voor een die zich aan zulk een misdaad schuldig maakte, nutter, beter, gelijk Marcus schrijft, d.w.z. minder erg zou geweest zijn, zoo hij, eer hij tot zulk een vergrijp aan één dergenen die in Christus gelooven, kwam, ware het ook op de meest gewelddadige wijze, uit het leven ware weggenomen. Zoo toch zou hem althans die misdaad bespaard zijn geworden.

Als de inzendster zich zóó het woord van Jezus laat toespreken, zal zij er, in plaats van overdreven gestrengheid, deernis in beluisteren.

En wat nu betreft haar indruk, dat dit woord zich kwalijk rijmen laat met Gods voorbeschikking, en waarbij inzendster blijkbaar de juiste bedoeling van Jezus' woord een oogenblik voor den geest zweefde — die indruk kan alleen ontstaan, doordat ze heelen over het persoonlijk voornaamwoordje „hem“. Jezus zegt n.l. niet, dat het in 't algemeen beter geweest ware, zoo hij, eer hij tot zijn zonde kwam, uit het leven ware weggenomen, maar dat het voor hemzelven beter ware geweest.

De vraagster zal, als, naar ik vertrouw, haar bezwaren hiermee weggenomen zijn, ontdekken van hoe groot belang het is de Schrift nauwkeurig te lezen, en Schrift met Schrift te vergelijken. Door dat te doen, zullen we niet zoo spoedig in verzoeking komen, niet alleen wat den vorm, maar ook wat den inhoud van Jezus' woorden betreft, maar aan accommodatie te denken.

Laat me de inzendster ten slotte nog den ernstigen raad mogen geven, bij 't lezen van de II. Schrift, toch niet de Leidsche Vertaling te gebruiken, die ik vermoed, dat ze bij haar aanhalingen voor zich had. De laatste nummers van „De Reformatie“ kunnen haar zeggen, waarom niet.

V.

F.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Vóór den slag.

Nog enkele dagen en op politiek terrein zal slag moeten worden geleverd.

Heet zal de strijd zijn.

En van zwaren ernst.

Wij zouden geen Calvinisten moeten zijn om niet kort voor den slag onze knieën te buigen voor den God der legermachten.

Het kan niet geloofend, dat er in de politiek veel is, dat ons schroomvallig maakt voor het gebed.

Politiek eischt voorzichtigheid, handigheid, takt, listigheid in den goeden zin van het woord.

Toch liggen deze eigenschappen zóózeer op de grens van ondeugden, dat wij soms voor het gebed kunnen terugdeinzen.

Maar daarom is het juist te noodzakelijker, dat wij den strijd niet aanbinden voor we ons voor den Allerhoogste hebben verootmoedigd.

Grenzen en grensgebieden moeten er zijn, wij mogen die niet onbezet laten, doch mochten we bij onze politieke handelingen de grenzen weleens hebben overschreden — en wie zou zich daarvan durven vrijpleiten? wie ziet immer de gemarkeerde lijn? — dan moeten wij onszelf aanklagen bij Hem, die het regiment over de volkeren voert.

Politiek verleidt zoo licht tot hoogmoed.

Door onze tegenstanders wordt grof op ons afgegeven. Omdat wij tot de regeringspartijen behoorden, houdt men ons voor, dat wij zoo ongeveer niets hebben tot stand gebracht.

Daartegenover lezen wij dan de lijst voor, van wat mede door onzen invloed wel is verwekelijkt.

Wij wijzen met trots op onze mannen.

Wij roemen onze organisatie.

Wij dienen ons, gelet op het weifelende en onverklaarbare van anderer handelingen, mogelijk wel aan als sterke karakters.

Juist dat kleineeren door den vijand, sluit het gevaar voor zelfverheffing zoo dreigend in.

En zelfverheffing is niet de stemming, waarin we den slag mogen aangaan.

Wanneer wij onszelf verheffen, zou het misschien het best zijn, dat wij den slag verloren.

Al mogen we tegenover het hoonen der vijanden stellig wijzen op onze daden, tegenover den Heere Zebaoth moeten we ons bukken in het stof.

Al hangen wij onze tekortkomingen niet aan de groote klok, voor onzen God hebben wij ze met schaamte te belijden.

Haast vragen we: zouden op één gebied onze

tekortkomingen zóó groot zijn als op dat der politiek?

Heeft heel het Calvinistische volksdeel wel gestaan in het besef van de roeping, die van Boven is?

Onze Ministers en Kamerleden hebben belangen behartigd, maar zullen zij het zelf niet moeten bekennen, dat het roepingsbesef hen daarbij niet altijd even bewust en krachtig dreef?

Hebben zij, die niet rechtstreeks bij de politiek waren betrokken niet veelszins politieke lauwheid en on-aandoenlijkheid aan den dag gelegd behalve ... wanneer een onwelkome belasting dreigde, wanneer men materieel nadeel of voordeel vermoedde?

Hebben we in de hitte van den verkiezingsstrijd steeds het juiste woord getroffen, het juiste middel gegrepen?

Hebben we niet gesteund en steunen we nog niet op eigen scherpsinnigheid?

Ziet, dat alles moeten wij, nu de slag nadert, de revue laten passeeren.

Over dat alles hebben we belijdenis te doen voor onzen God.

Wij hebben er verzoening over in te roepen.

Anders kunnen wij den zegen Gods over onze strijdwapenen niet verwachten.

Anders hebben we misschien wel drukte, maar kennen we geen heilige bezieling.

We moeten ons zóó diep voor God vernederen, dat er niets voor ons, zelfs geen enkel belang, overblijft.

Dat het, ook in den politieke strijd ons alleen gaat om God en Zijn Gezalfde.

Bij de slangenvoorzichtigheid, welke inzonderheid de politiek ons oplegt, moeten we in duivenoprechtheid voor Gods aangezicht kunnen treden.

We moeten kunnen betuigen: Heere, Gij weet, dat het mij bij dezen strijd alleen te doen is om de heiliging van Uw grootten Naam in het politieke leven.

Om de rechten Uwer gerechtigheid.

Om Uw soevereine ordinantiën.

Om Uw hoog gezag.

Wij moeten onze bereidheid uitspreken en meenen om alles daaraan ondergeschikt te maken.

Wij moeten bovenal onze zwakheid erkennen.

Het briescheend paard moet eindelijk sneven.

De meest pakkende verkiezingsplaat zal eindelijk zijn suggestieve uitwerking missen.

Het pittigste artikel zal op zichzelf een psychologische mislukking zijn.

De Heere moet aan de spits treden van hen, die ons hulp bieden.

Zijn aangezicht moet mede optrekken.

Daarom moet worden gesmeekt uit alle macht.

Zoo zal onze politiek een wondere en noodige heiliging ondergaan.

Wij kunnen straks als overwinnars God niet recht danken, wanneer wij niet eerst als zulken, die zich aangorden, in het stof gebogen bidden.

Langs het Kabinet heen.

Het doel van onzen verkiezingsstrijd is niet om het tegenwoordige kabinet te behouden.

Dat mag van onzen kant wel in het oog geval.

Onze linksche tegenstanders loopen natuurlijk storm tegen het kabinet.

Dat is trouwens het eenige wat hen samenbindt.

Bij de verkiezingscampagne staat daarom het kabinet aan de felste kritiek bloot.

Men noemt het afgeleefd.

De laatste druppel vitaliteit is er uitgeknopen, zoo stelt men voor.

Door die kritiek mogen wij ons echter niet laten verleiden het kabinet met hartstocht te verdedigen.

Dan schieten we ons doel voorbij.

Wij kunnen van het tegenwoordig kabinet veel goeds opsommen.

Evenmin ontbreekt het ons echter aan kritiek.

Wij zouden niet gaarne zien, dat het geheel onveranderd uit den smeltoven te voorschijn kwam.

Daarop bestaat echter geen kans.

Veranderingen werden al voorspeld.

Voorbarige voorspellingen vloeiden ook al uit profetenmond.

Dit mag echter de stemmen der onzen niet beïnvloeden.

We willen dit kabinet noch per se weg hebben, noch per se behouden, al is rekonstruktie ons en naar wij meenen eigenlijk allen aangenaam.

De strijd loopt geheel langs het kabinet heen.

Ons naaste doel moet zijn om onze partij zoo sterk mogelijk te maken.

Hoe sterker we zijn, hoe meer we ons kunnen laten gelden.

Hoe meer kans is er, dat we bij een rechtsche Kamer onze beginselen in praktijk brengen.

En onverhoopt bij een linksche Kamer een geduchte oppositiepartij vormen.

Alsof er geen koalitie bestond.

Wij hebben ook te strijden alsof er geen koalitie bestond.

Vroeger ging dat niet.

Toen moesten de rechtsche partijen gekoaliseerd bij de stembus verschijnen.

De zetels werden te voren verdeeld, zoodat hier een christelijk historische moest stemmen op een Roomsche, daar een Roomsche op een anti-revolutionair, ginds een anti-revolutionair op een christelijk-historische.

Dat gaf dikwijls haken en oogen.

Maar met de invoering van de evenredige verleggenwoordiging is dat uit.

We bewaren volkomen onze zelfstandigheid.

Wanneer dan ook zekere propagandisten beweren, dat wie op een anti-revolutionair zijn stem uithengt op den paus siemt, is dat in hooge mate misleidend.

Wij stemmen om onze eigen partij zoo sterk mogelijk te maken.

Wij stemmen voor onze eigen beginselen.

Of er een koalitie zal worden aangegaan, moet na de stembus blijken.

„Wij kunnen ook anders“, sprak Dr. Nolens, al gaf hij aan koalitie de voorkeur.

„Wij kunnen ook anders“, zeggen we hem na, al blijft het voor ons de vraag, of we, bij niet-koalitieering maar niet liever in de oppositie zullen gaan.

Maar daaruit volgt dan ook, dat we volstrekt niet aan elkander gebonden zijn.

Wij zijn bij de verkiezing geheel onszelf.

Geen koalitie, toch koalitie.

Maar, zal men zeggen, dat na de verkiezing de rechtsche partijen zullen samengaan, is toch wel waarschijnlijk.

Wij mogen dit niet loochenen.

Doch we wezen er reeds op, ook in dat geval is het van gewicht, dat ons stemmencijfer in de Tweede Kamer zoo hoog mogelijk zij.

Onze positie binnen de koalitie mag niet worden verzwakt, maar moet als het kan, worden verslevigd.

Niet opdat wij wat meer kunnen loven en bieden.

Want de koalitie is geen markt, waar beginselen bij opbod of afslag worden verkocht.

Tot opoffering van eenig beginsel ter wille van de koalitie zijn we niet bereid.

Alleen zal niet ieder beginsel even spoedig gereahseerd kunnen worden.

Die realisering hangt ochter voor een deel af van onze positie binnen de koalitie.

Maar zonder compromissen komt men er niet.

Wie bezwaar heeft tegen compromis en koalitie, die stemme op den anti-revolutionair.

Weet hij door zijn invloed onze partij zoo sterk te maken, dat ze de meerderheid in de Kamer vormt, wein, dan gaat de koalitie overboord.

Daarom is het drijven van De Kersten c.s. zoo onzinnig.

Hij ziet wel in, dat het er niet naar lijkt, dat de anti-revolutionairen in de meerderheid zullen komen.

Dat zij op samengaan zijn aangewezen.

Maar dat neemt hij hen kwalijk.

Hij doet hen afbreuk zooveel hij kan.

Met welk doel?

Om hun politieke positie te verzwakken en zelf een positie in te nemen, waarin hij niets uitrichten kan.

Tevens, om de andere koalitie-partijen, met name Rome, tegenover de anti-revolutionairen meer overwicht te geven.

Hoewel De Kersten tegen Rome een stuursch gericht zet, toont hij zich eigenlijk tegenover haar een warmen, dikken vriend.

De Kersten gaat zoo ook een koalitie met Rome aan, maar dan zonder beschrijving van de voorwaarden.

Een koalitie met Rome niet tegen het ongelooft, maar tegen het geloof, tegen de partijen, welke uit de beginselen der Reformatie zijn voortgekomen.

Andere partijgroepeerling.

Naast hen, die van een nieuwe koalitie na de verkiezing niet willen weten, staan zij, die een andere partijgroepeerling wenschen.

Daarvoor strijdt op het oogenblik de Nationale Unie.

Daarop spekulereen allerlei groepen, die meenen, dat zij de democratie hebben gepacht.

De bestaande partijen moeten daarvoor verknijpt.

Een paar dwergpartijtjes kunnen dan geannexeerd.

Menschen van diverse beginselen zullen zich dan aansluiten en een of ander belang zal hen dan saamsnoeren.

Voor den een is dan het gouden koord, dat hen verbindt: de vrijhandel.

Voor den ander: de eenzijdige ontwapening.

Voor den derde: een eenzijdig opgevatte democratie.

En zoo kunnen nog enkele categorieën worden onderscheiden.

Laat men eens even inzien de lijst der partijen, welke aan deze verkiezing deelnemen, zooals het „Handelsblad“ die gaf. De cijfers, wijzen op het aantal kandidaten, waarmee elke partij uitkomt.

S. D. A. P.	84
R. K. Staatspartij	75
Vrijheidsbond (alle lijsten)	63
Vrijz. Dem. Bond	41
Anti-Rev. Partij	38
Ned. Middenstands Partij	23
Chr.-Hist. Unie	20
Plattelondersbond (lijst Braat)	20
Vaderlandsch Verbond	20
Democratische Partij	20
Rev. Arb. Comité	20
Chr. Dem. Federatie	18
Plattelondersbond (lijst de Boer)	17
R. K. Volkspartij	15
Communistische Partij	12
Staatk. Geref. Partij	10
Herv. Geref. Staatspartij	10
Vrijdenkers naar het Parlement	9
Socialistische Partij	9
Protestantsche Volkspartij	8

Boze
Verb-
Vrije
Verbe-
Gron-
Natio-
Sport-
Pens-
Rente-
Land-
Wild-
Rapa-

Er is nu
Kusie te k-
peering (da-
opleveren
Wie b.v.
sterke part-
De liefde
welke haar
platonisch.
Absolute
haar verant-
die besta-
Wel zijn
een valsch
En nu he-
een deel v-
Het „wij-
sommigen
Ook te he-
schen die
Tel daarb-
denocraten
het getal 5
In Duitscl-
lijk.

Waarom
Alles han-
Doch dat
laten verlof-
Men is S-
Krachtige
op die de-
verklaren b-
in het buit-
Wat de a-
andere part-
Zeker, zij
dat ook bij
Maar tuss-
bestaat een-
Een princ-
En wann-
ook wij kun-
partijgroepe-
Wij kunne-
paald punt-
Dan is er
gaan mogel-
Maar een-
niet.

Wij staan
Die kouze
Het begin
Alleen de
dieper ligge-
Tusschen
gesloten van
Laten één
ze van ons
blik met am-
Maar is d-
weer ons v-
Zulk een-
Levert oo-
die ons noot-
kan het nog
Het idesal
Want dat

Wij blijven
Ongeruste-
heid, dat de
realistische
Een paar
ergernis, we
voor minis-
Als dat de
ongeveer lui-
gouden gere-
zonken.
Ik heb! z-
Wij ver-
die daaruit
Wanneer
dit kunnen
Die weet
lemaire part-
lezen geeft.
Maar dat
door over h-
is toch onb-
Die recla-
anti-revolutio-
Die hebben
Maar blijf-
en vooral de
ter Colijn -